

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXII. (16)

No. (Štev.) 17

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

25. aprila 1963

Stoletnica slovenske stenografije

Slovenci smo kulturni narod. To pa nismo postali kar čez noč, sami od sebe, brez dela in brez žrtev. Da smo postali to, kar smo sedaj, da smo se kot majhen narod lahko uvrstili med najbolj kulturne narode na svetu, se moramo zahvaliti velikim slovenskim rodoljubnim ter požrtvovalnim in nesebičnim narodnim delavcem, laikom in duhovnikom, ki so prevzemali najnovejše izsledke pri velikih narodih, se z njimi seznanjali in jih potem širili med slovenskim ljudstvom. V tem pogledu smo bili vedno res napredni v celosednem in pravem pomenu te besede.

Da je temu tako, vidimo tudi pri stenografiji. Tudi v njej smo bili med južnimi Slovani prvi prav Slovenci, ki smo sprejeli Gabelsbergov stenografski sistem in ga prilagodili slovenskemu jeziku. Morda bi kdo mislil, da stenografija ni potrebna. Pa je v veliki zmoti. Ko še ni bilo današnjih najmodernejših izumov za ohranjanje govorne, človeške besede, je bila stenografija edini način za ohranjanje govora po raznih zbornicah. V uredniških listov je bila naravnost nujno potrebna za sprejemanje telefonskih poročil in novice iz raznih delov sveta. Pa tudi danes je njen pomen še vedno velik in je zato po številnih učnih zavodih postala kar obvezen predmet.

Kdo med Slovenci je prvi znal stenografirati, t. j. uporabljati tesnopis, kakor stenografijo tudi imenujemo, ne vemo. Ugotovljeno je samo to, da so leta 1863 v kranjskem deželnem zboru že imeli stenografa, ki je zapisoval govore slovenskih članov deželnega zbora ter jih ohranil za zgodovino. Bil je to sodni nadsvetnik Ivan Kapretz. Tako torej praznujemo stoletnico, odkar je v rabi stenografija med Slovenci in odkar so jo začeli sistematično širiti, kajti omenjeni Ivan Kapretz je istega leta v Ljubljani ustanovil že tudi prvo slovensko stenografsko društvo. Tedaj je izšla tudi prva slovenska knjiga o stenografiji, t. j. Kapretzova predavanja „O prilagoditvi Gabelsbergovega sistema slovenskemu jeziku“.

Da smo bili Slovenci pred sto leti glede stenografije med prvimi narodi tudi med ostalimi Slovani, dokazuje dejstvo, da je pred sto leti izšla v Pragi tudi prva češka stenografija, in sicer Tesnopis česky, ki ga je izdal Prvo praško stenografsko društvo. Češki stenografski sistem je spremenil pomen sedmim Gabelsbergovim znakom. Te spremembe so od Čehov sprejeli tudi Slovenci in med njimi veljajo še danes.

Kapretzova stenografija ni ohranjena in zato ni znano, če je že on poznal češki stenografski sistem, ali pa mu je bil znan prenos Gabelsbergovega sistema hrvatskemu narodu, ki ga je za Hrvate pripravil Slovenec Franc Magdič v Zagrebu ter ga objavil leta 1864. Ker je Ivan Kapretz zelo dobro poznal Gabelsbergov sistem, saj je že leta 1849, t. j. v letu Gabelsbergove smrti, izdal enega prvih nemških stenografskih učbenikov, so poznavalci zgodovine slovenske stenografije mnenja, da je Kapretz slovenske govore v deželnem zboru stenografiral po lastni priredbi nemške stenografije.

Za Ivanom Kapretzom smo imeli Slovenci še več drugih izvrstnih stenografov-praktikov. Zgodovinarji navajajo imena Ivan Tanšek, Ivan Štampilhar, dr. Josip Ribič in Ljudevit Tomšič. Med omenjenimi je bil za tedanje čase dr. Ribič naravnost stenografski fenomen, kajti že kot dvajsetletnik je lahko zapisal s stenografijo 178 besed na minuto.

Na razvoj slovenske stenografije je za omenjenimi stenografi močno vplival profesor Anton Bezenšek, ki je objavil v zagrebškem Jugoslovanskem stenografu slovensko in hrvatsko stenografijo. Kako veliko zanimanje je bilo že tedaj za stenografijo med Slovenci dokazuje dejstvo, da so v letih 1876/77 nastali na gimnazijah v Ljubljani, Novem mestu in Mariboru prvi slovenski stenografski venčki, v katerih so se dijaki sami učili slovenske stenografije. Še večji razmah je slovenski stenografiji omogočil ravnatelj Franc Novak, ki je izdal leta 1900 svojo steno-tako temeljit, da ga je tedanja kritika označila za najboljši stenografski uč-

Cardona : Kennedy trditve in zanikanja

Kakor že tolikokrat po drugi svetovni vojni, tako so Amerikanci tudi koncem lanskega leta in zlasti v prvih letošnjih mesecih popustili pred sovjeti. To popuščanje je zlasti prišlo do izraza v zadevi Kube, ko je lanskega oktobra Kennedy v ostrem govoru zagrozil sovjetom, da morajo umakniti s Kube rakete in svoje vojaštvo. Sovjeti so rakete — vsaj tako trdijo Amerikanci — odpeljali, prav tako tudi nekaj vojaštva — tako spet trdijo Amerikanci —, niso pa še zdaleč izpolnili pogojev, ki jih je Kennedy postavil v svojem grozljivem govoru. Vsa zadeva je splahnela in se spreverila v sovjetski dobrobit. Washington se je tako zmedel, da je sovjetom zagotovil postojanko na Kubi, ko je objavil, da ne bo ponovno napadel otoka. Castru je Washington tako zagotovil nadaljni obstoj, prav tako pa komunizmu postojanko za rovarjenje po obeh Amerikah.

Medtem je ameriški advokat Donovan po naročilu ameriške vlade začel pogajanja s Castrom za izpustitev kubanskih ujetnikov in nekaterih ameriških državljanov, ki jih je bil Castro potaknil po ječah zaradi delovanja proti njegovemu režimu. Za izpust ujetnikov, ki so mu bili itak samo v nadlego, je Castro dobil milijonsko dolarsko odškodnino, za izpust ameriških državljanov pa so Amerikanci izpustili poleg drugih Castrovih teroristov tudi terorista, ki je lanske leto ubil neko 9-letno deklico v New Yorku. Trgovina...

V takem razvoju so se, razumljivo, začeli tudi krhki odnosi med kubanskim revolucionarnim svetom, ki ga je vodil

Miró Cardona in ameriško vlado. Washington je doslej dal temu svetu 2,4 milijona dolarjev letne pomoči. Cardona in drugi funkcionarji kubanskih beguncev v ZDA — teh je v ZDA nad 300.000 — so večkrat prihajali v Washington in in tudi v Belo hišo na razgovore s Kennedyjem glede osvoboditve Kube. V teh razgovorih so dobili vtis, da Kennedy s simpatijo gleda na novo invazijo Kube in da se lahko zanesejo na ameriško pomoč. Toda, ker so v Washingtonu začeli postajati zaradi svojih oziror ali strahu pred sovjeti vedno manj jasni glede načrtov za zrušitev Castra, je Cardona končno ugotovil, da je Washington svoje načrte gledé Castra spremenil ter je zato podal ostavko na vodstvo revolucionarnega sveta.

V ostavki Cardona očita Kennedyju, da mu je ta zagotovil novo invazijo Kube, da pa sedaj to dejstvo zanika. Kennedy je objavil, da Cardona takega zahtevila nikdar ni dal, pač pa da je prepričan, da Castra čez pet let na Kubi ne bo več. Kako in zakaj se bo to zgodilo, Kennedy ni povedal.

Med kubanskimi begunci se je po odstopu Cardona sprožil val nezadovoljstva do Washingtona, ki ga nekateri kubanski funkcionarji hočejo ublažiti in skušajo znova navezati boljše odnose z ameriško vlado.

Castro in Hruščov sta izrabila spor med Kennedyjem in Cardono tako, da sta objavila, da sta zato postavila rakete na Kubi, ker sta vedela, da ZDA pripravlja novo invazijo na Kubo. Zadržila sta, čeprav je ironično, Cardono pred Kennedyjem.

Nasser obkoljuje Izrael

Nasserju se je v zadnjih mesecih posrečilo z revolucijami združiti Egipt, Sirijo in Irak v Združeno arabsko republiko. Pred dnevi so njegovi pristaši začeli rovariti tudi v Jordaniji, ki ji vlada Nasserjev hud sovražnik kralj Hussein. Ta je prisilil dosedanjega, Nasserju naklonjenega predsednika na odstop in postavil novega. Toda Nasserjevi pristaši so začeli z velikimi izgedi po vsej deželi in tudi ob izraelski meji, zlasti v arabskem delu Jeruzalema. Prav tako so se začeli novi nemiri v državi Amman.

Nasserjev načrt izgleda polagoma vključiti v federacijo vse arabske države Bližnjega vzhoda, tako da bo Izrael popolnoma obkrojen, nakar naj bi sledil napad na to rak rano arab. sveta.

V Egipt je Nasser poklical večje število nemških raketnih tehnikov, ki

ma hitro izdelujejo vojaške rakete. Izrael brezuspešno protestira pri nemški vladi v Bonnu, ki se izgovarja, da imajo zahodnonemški državljani svobodo gibanja in delovanje kjer koli na svetu. Izraelski vojniki, katerih dva je ujeta švicarska vlada in njuno izročitev zahteva Bonn, zaradi moralnih groženj družini nekega nemškega inženirja, ki dela za Nasserja, so v Egipt začeli pošiljati na naslove raketnih inženirjev pakete s peklenjskimi stroji, ki so zahtevali že več žrtev. Istočasno Izrael ne preneha opominjati svet za dobro razvito propagando pred nevarnostjo nacizma ter je za to prišlo, pred dnevi po vsem svetu prireditelji proslave za obletnico upora judovskih pripornikov v varšavskem ghetu leta 1943, ko je izgubilo življenje več tisoč ujetnikov med uporom samim, ostale pa so nacisti odpeljali v koncentracijska taborišča v peči.

Usmrnitev španskega komunista

V Španiji je dal Franco ustreliti španskega komunističnega funkcionarja Garcia Grimau, ko je bil obsojen zaradi vojnih zločinov, ki jih je storil med špansko revolucijo v letih 1936—39. Grimau je leta 1939 zbežal v Francijo, od koder se je pred nekaj leti pod tujim imenom skrivaj vrnil v Španijo, ponovno pa spet lanskega novembra, ko ga je španska policija ujela. Vojaško sodišče ga je obsodilo na smrt zaradi pobojev in mučenj protikomunistov.

Komunisti širom sveta so takoj organizirali pošiljke prošenj Francu za pomilostitev. Poleg njih so poslali prošnje tudi pariški kardinal, priziv so napravili pri U Thantu, tajniku ZN, nazadnje je za Grimaua zaprosil še Hruščov sam. Francova vlada je vse proš-

nje prezrla s trditvijo, da kakor so bili v Nürnbergu obsojeni na smrt nacistični vojni zločinci, tako je bil obsojen na smrt Grimau zaradi vojnega zločina med špansko revolucijo.

Komunisti so po vseh svobodnih državah izvedli nekaj manjših napadov na špansko poslanstva. Večina svetovnega tiska, razen seveda komunističnega, pa je o dogodkih okoli Grimaua poročala sicer obširno, vendar brez posebne osti proti Francu. Toda še vedno ves svetovni tisk pri obsodbah najkru-tejših komunističnih zločinov pozablja na milijone žrtev komunizma za železno zaveso in na stotisoče pobitih takoj po koncu druge svetovne vojne, med katerimi naših 12.000 mož slovenske vojske ni na zadnjem mestu.

ski sistem. Kako velik sloves je Bezenšek užival med Bolgari, potrjuje dejstvo, da se ena od sofijskih ulic imenuje po njem. Vsaj pred drugo svetovno vojno se je.

Potreba po znanju stenografije je z leti postajala vedno večja, zlasti ko se je začel uveljavljati vedno bolj poklic stenodaktilografov, ki so bili potrebni po redakcijah listov, v parlamentu v Beogradu, v Ljubljani, z eno besedo v javnem in gospodarskem življenju sploh. S tem so pa rasle tudi zahteve po reformi slovenske stenografije, da je lahko odgovarjala sodobnim zahtevam. Te naloge se je lotil prof. Rudolf Rakuša. Njegovo reformo so v Sloveniji sprejeli in potrdili leta 1946.

De Gaulle se ni spremenil linije

De Gaulle se je znova odpravil na potovanje po francoskih provincah in je ob nastopu potovanja izjavil, da vztraja pri izključitvi Anglije iz SET-a, in da Francija mora imeti svojo atomsko silo, ki je ni pripravljena podrediti mednarodni atomski sili, kakor jo zagovarja Kennedy, ker da se bo lahko zgodilo, „da jo bo morala kdaj uporabiti celo proti ZDA“.

V drugem govoru na svojem potovanju pa je De Gaulle poudaril, da mu v njegovih načrtih gre za ustanovitev Združene Evrope in to same Evrope, brez ZDA, kateri se bo morda v bodočnosti mogla priključiti ZSSR. V tem drugem govoru, značilno, ni omenjal Anglije, kar opazovalci smatrajo, da pomeni, da bo v to evropsko Evropo lahko vključena tudi Anglija.

I Z T E D N A V T E D E N

Čilski predsednik Jorge Alessandri je imel te dni na obisku brazilskega predsednika Goularta.

Predsednik nove kanadske vlade Lester Pearson je štirinajsti kanadski ministrski predsednik. Vlado je prevzel od svojega prednika Diefenbakerja v ponedeljek.

Britanski ministrski predsednik Macmillan je odredil strogo preiskavo o tem, kako so mogli priti „vohuni miru“, t. j. nasprotniki atomskega orožja do tajnih vojaških načrtov, ki so določeni za britansko obrambo pred atomskim napadom. Britanski pacifisti so te načrte dali ponatisniti in so jih razdelili med udeležence zadnjega njihovega demonstrativnega pohoda v London.

Dunajski nadškof kardinal Franz Koenig je bil prejšnji teden na obisku pri madžarskem kardinalu Mindszentiju, ki že od zadnje zadržene madžarske revolucije leta 1956 uživa politični azil na ameriškem veleposlanstvu v Budimpešti. O tem obisku so listi poročali, da je avstrijski kardinal pregovarjal kardinala Mindszentija, naj bi zapustil Madžarsko in odšel v Vatikan, kjer mu bo papež odredil nov delokrog za delo.

Na sestanku poslanskega kluba zahodnonemške kršč. dem. stranke je bil s 159 glasovi proti 47 izvoljen za Adenauerjevega naslednika v vodstvu nemške vlade in kršč. demokratske stranke dosed. podpredsednik in min. za gospodarstvo Ludvik Erhard. 19 poslancev se je pri glasovanju vzdrazilo.

V Italiji bodo v nedeljo splošne volitve.

V Avstriji bodo imeli 28. aprila volitve predsednika republike. Za predsedniško mesto se potegujejo trije kandidati in sicer general v p. dr. Jožef Kimmel, bivši zvezni kancler ing. Julij Raab (kršč. demokrat) in sedanji predsednik dr. Adolf Schaerf (socialist). Volitve so obvezne ter je zanje vpisanih v volivne imenike 4 milijone 87

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Politični izjavi vlade in oroženih sil

V zvezi s predvolilnim stanjem v državi in z zadnjimi revolucionarnimi dogodki smo prejšnji teden dobili dve važni politični izjavi.

Politično izjavo vlade je časnikiarjem prebral notranji minister general Rauch. V njej vlada poudarja, da sta demokracija z volitvami ter politična oblika organizirane skupnosti edini primeren sistem, ki naj vodi koristi in usodo domovine. Vlada bo olajšala delo vsem političnim strankam in skupinam, ki svojo delavnost usklajajo z zakonskimi predpisi in zagotavljajo tudi za bodoče polno spoštovanje in veljavo republikanskih ustanov. V tem delokrogu se bo vlada omejila samo na zagotovitev pogojev, ki naj učinkovito omogočijo, da bodo v določenem roku lahko prevzeli oblast vsi, ki jih bo za te položaje izvolilo ljudstvo. V ta namen bo vlada takoj šla na delo ter bo uzakonila zakonske predpise, ki bodo spopolnili in modernizirali pravno strukturo. Vlada bo pohitela, da bo v tem kratkem času storila vse, da bo potem ustavnim činiteljem izročila državo, ki je na poti v red in ozdravitev ter v vzpostavljenem sožitju državljanov v svobodi in spoštovanju.

Izjava oroženih sil pa govori o zadnjih revolucionarnih dogodkih. Omenja najnovejšo kampanjo tistih, ki so pri zadnji revoluciji doživeli popoln neuspeh, ter pravi, da si takrat nista stali nasproti dve oroženi armadi, ampak bila je na eni strani skupina civilistov in nekatere vojaške skupine, ki

tisoč avstrijskih državljanov. Za izvolitev predsednika je potrebna nadpolovična večina. Če pri volitvah noben kandidat ne doseže te večine, so 35 dni po volitvah naknadne volitve med tistima dvema kandidatom, ki sta dobila največ glasov.

Tito je pred kratkim pisal daljše pismo Kennedyju. V njem mu zatrjuje, da hoče njegova Jugoslavija ostati neodvisna od Vzhoda in Zahoda. Istočasno Tito Kennedyju predlaga „normalizacijo“ odnosov med njegovo Jugoslavijo in ZDA. Tako poroča iz „dobro informiranih krogov“ ameriška tiskovna agencija AP.

V Jordaniji so bili v prejšnjem tednu veliki nemiri, ki so jih povzročili zagovorniki priključitve Jordanije Združeni arabski republik. Vlada Samirja Rifai je poslala na demonstrante vojsko, ki je streljala v množico. Listi poročajo, da je bilo v izgrelih 44 ljudi ubitih, 92 pa ranjenih. Predsednik vlade Samir Rifai je zaradi nezaupnice, ki mu jo je izrekel jordanski parlament, odstopil, nakar je bil določen za predsednika kraljev sorodnik šarif Hussein Ibn Naser, kralj Hussein je pa parlament razpustil ter razpisal nove volitve.

V republiki Jemen je predsednik republike polkovnik Abdulah Salal imenoval predsedniški svet kot vrhovno državno oblast ter z njim zamenjal dosedanjega revolucionarni svet.

Nikita Hruščov se bo po pisanju nekaterih britanskih časopisov umaknil iz političnega življenja ter bo vodstvo vlade in sovjetske komunistične stranke prepustil sedanjemu podpredsedniku Frolu Kozlovu. Pred odstopom pa hoče Hruščov še urediti spor s Kitajsko ter utrditi še bolj zveze z ZDA. Hruščov je sedaj 69 let star, Kozlov pa 55.

Med Francijo in Anglijo se odnosi počasi izboljšujejo. To med drugim potrjuje obisk angleške kraljice matere Elizabete te dni v Parizu.

so hotele zrušiti državno vlado, na drugi strani so pa bile vladi zveste čete, ki so bile odločene z vsemi sredstvi vlado braniti. Se pravi z drugimi besedami: na eni strani so bili uporniki, na drugi pa vladi zveste sile. Bil je boj med diktaturo in demokracijo, med neznanatno manjšino in ogromno večino naroda. Predstavniki oroženih sil zatem pravijo, da poražene sile mislijo izgubljene položaje dobiti nazaj s psihološko propagando. Tudi se predajajo utvaram, da bi še mogli ponoviti zadnji upor. Zato predstavniki oroženih sil ljudstvo opozarjajo, naj ve, za kaj gre. Na eni strani je državna vlada, ki išče izhod iz sedanjega položaja z bližnjimi volitvami, na drugi strani pa tisti, ki jo hočejo pri tem ovirati in za več let vzpostaviti diktaturo z nasiljem. Vsak državljan naj se tega dobro zaveda. Končno orožene sile zagotavljajo svojo nezlomljivo voljo in odločnost, da bodo z vsemi sredstvi podpirale vlado, da bo izvedla svoj politični načrt in da bo izvedla volitve ter da bo 12. oktobra izročila vlado novoizvoljenemu predsedniku.

Udar po gospodarskih škodljivcih in marksistih

Notranji minister general Rauch je ostal zvest dani besedi, da bo delal in govoril povsem odkrito, in jasno. Zato je že prve dni završalo med tistimi, ki izkoriščajo sedanji težki gospodarski položaj v Argentini, med špekulanti in tistimi, ki so državo oškodovali za težke in težke milijone. Buenosaireska policija je prejšnji teden zaprla 12 „tež-

Osmi slovenski dan v Argentini

Slovenci v Argentini so imeli v nedeljo, 21. aprila na slovenski Pristavi v Moronu osmi slovenski dan, Udeležba na njem je bilo zelo velika. Rekordna, so nam zatrjevali prireditelji, kajti na vselovensko prireditev je prišlo okrog 1500 roakov. Pristava je bila za sprejem gostov lepo pripravljena in okrašena z argentinskimi in slovenskimi zastavami. Že na prvi pogled je bilo vidno, da upravni odbor Pristave ne miruje ter neprestano nadaljuje z urejanjem te dragocene slovenske nepremičnine.

DOPOLDANSKI DEL

Dopoldanski del slovenskega dne je vseboval sv. mašo za vse Slovence v Argentini. Imel jo je g. direktor Anton Orehar. V cerkvenem govoru je poudarjal važnost slovenskih dni z verskega, narodnega ter socialnega stališča. Opozarjal je na pomen družine, na skrb za njeno naravno rast in potrebo po vzgoji otrok, ker je družinsko ognjišče največja opora narodove ohranitve. Poleg družin so za narodno in versko ohranitev potrebne tudi organizacije, društva, časopisi in cerkvene ustanove. Vedno je treba skrbeti za jasen program načelne resnice, pustiti iz pravice vsakemu prosto pot, dokler se drži resnice in ne škoduje skupnemu blagru slov. izseljenke skupnosti. Govoril je tudi o potrebi pravilnega vraščanja v novo domovino. Končna izvajanja je pa posvetil odnosu izseljencev do domovine. Dejal je, da „moramo urediti tudi svoj odnos do domovine, kjer večina slovenskega naroda živi. V začetnih letih na zvezo z njo nismo mogli misliti, ker so bile meje neprodušne zaprte in ker bi v nevarnost postavljali s svojim ravnanjem tiste, ki so tam ostali in za nas same bi bil večji problem, dokler nismo imeli mirno urejenega svojega pogleda na svoje življenje v tujini. Kot izhodni točki za naše razmerje do domovine moramo ugotoviti, da še vedno domovina ječi v suženjskih oklepih nasilnega in brezbožnega komunizma in da mi za svoje dosedanje ravnanje ne potrebujemo od tamošnjih oblastnikov nobene milosti. Ponosno moremo gledati vsakemu v oči, za vse, kar smo mislili, govorili ali delali. Naša misel na domovino in delo za naše rojake, ki so tam ostali, pa je potrebno, ker oni tam trpijo, čeprav o tem ne smejo in ne morejo govoriti. Nudimo jim osnovno pomoč, zlasti pa duhovno oporo, ko jim govorimo o svobodi in jih tolažimo, da tudi zanje pride dan rešitve. Molimo za nje in jih v njihovi stiski tolažimo kot tolaži brat brata. Vse to delo pa moramo dogovorno urediti, da nam stiki ne prinesejo več škode, kakor smo mogli dobrega storiti. Bati se moramo prostih strelec, ki delajo na svojo roko, bodisi zaradi solza domotožja, ali morda celo zaradi svojih sebičnih koristi. Če bomo pravilno to storili, bomo domovini hvaležno vrnili, kar smo od nje prejeli. Z vero v Boga, v našo skupno moč in osebno silo, bomo rešili probleme, ki pred nami stojijo.“

Med mašo so peli pevci in pevke Galusa ter pevskih zborov iz San Justa, Lanusa, Ramos Mejije in San Martina pod vodstvom Mirka Špacapana, dirigenta pevskega zbora v Slovenski vasi v Lanusu.

POPOLDANSKI SPORED

Popoldanski spored slovenskega dne je začela izvajati folklorna skupina, ki jo vodi Janez Bitenc, in v kateri nastopajo naslednji pari: gđ. Anka Savelli-Miha Gaser, ga. Stana Ahčin-Jure Ahčin, gđ. Alenka Savelli-Janez Mežnar in gđ. Irena Šonc-Miha Bitenc. Odplesali so plesa Poedgajka in Dopaše. Plesalce je s harmoniko spremljal Niko Terčič.

Predsednik društva Zedinjena Slovenija prof. Lojze Horvat je govor začel z geslom 8. slovenskega dne „narodno oblačilo — slovenstva potrdilo“. Naglašal je med drugim, da je „narodno oblačilo tudi tista vez, ki nas drži z domovino, nas spominja naših običajev in praznikov. Lepa je slovenska narodna noša in vsem nam mora biti v ponos. Zlasti še v tujini, ker je tudi izraz našega slovenskega čutenja in miselnosti“. Slov. narodna noša je dalje „manifestacija naše pripadnosti slovenstvu. (Naj nam ne bo samo zunanji izraz, ampak pred vsem izraz našega notranjega, doživetege čutenja do slovenskega naroda, do vsega, kar pojm slovenstva zajame.“ V nadaljnjih izjavah je omenjal nevarnosti, katerim so izpostavljeni slovenski ljudje po svetu,

„Živimo v tujini“, je dalje izvajal, ločeni od domovine. V veliki nevarnosti smo, da se nam bo naše slovenstvo počasi ohladilo. Motivov za to ne manjka. Borba za vsakdanji kruh, skrb za vedno večjo udobnost in egoizem so činitelji, ki nas kaj kmalu prevzamejo, da pozabljamo na izvor naše usode, posebno pa še na ubijanje zavesti do naroda. Tuja okolnost to samo še pospešuje. V tem zmehaniziranem ritmu življenja, ki ga moramo prenašati, se rado zgodi, da pozabimo na višje vrednote človeškega življenja. Naravno je, da skrbimo za lastno korist, vendar pa moramo imeti pred očmi, da materialna korist ni vse. So še druge duhovne vrednote, med katerimi je posebno važna slovenska demokratična in katoliška miselnost, ki jo je treba povsod ohranjati. Razširitev obzorja razgledanosti posameznikov mora vsem samo okrepiti ideale v slovenstvo in njegovo ohranitev.“ V nadaljnjih izjavah je naglašal pomen društev in organizacij ter dela v skupnosti, kjer se dosti naredi. Toda uspehi bi bili še večji, če bi se pridružili še tisti, ki še vedno stojijo ob strani. Govornik je v svojih izjavah omenjal tudi socialno stran Slovenskih dni, nato pa svoj govor zaključil s pozivom „Naj nam bodo Slovenski dnevi nova utrditev našega bratstva, povezanosti in prijateljstva. Pred vsem pa naj nam Slovenski dnevi poživijo naše narodnostno čutenje in vero

za delo v dobrobit naše slovenske skupnosti tukaj in za slovenski narod.“

Tretjo in četrto točko je pripravila ga. Ema Kessler-Blejčeva. Najprej so nam fantiči in deklički iz Slomškovega doma v narodnih nošah podali ljubko rajalno točko, s katero so tudi že nastopili v televiziji. Ljubezen do domovine je pa bila simbolična vaja, ki so jo izvajala dekleta Slomškovega doma tudi v narodnih nošah ob petju dekličkega zbora. Tudi to vajo je sestavila ga. Ema Kessler-Blejčeva, in jo z dekletki tudi skrbno naštudirala. Pesmi Kdor ima srce in Eno ročko ljubim je pa naštudirala gđ. Alenka Savelli.

Naslednjo točko je imela znova folklorna skupina. Že omenjeni pari so zaplesali dva plesa in sicer Svatbeno polko ter Svatbeni rej; nato so se pa vse žene, dekleta, možje in fantje ter otroci v narodnih nošah zbrali na prireditvenem prostoru. Kar lep je bil pogled na to veliko skupino slovenskih narodnih noš, med katerimi so bile ena lepša od druge. Največjo pozornost je vzbujala najmlajša udeleženka 8. Slovenskega dne poldrugo leto stara Koroševca Pavlinka, ki je z očkom in mamico tudi nastopila v narodni noši. Pred skupino narodnih noš je nato Janez Perhartič recitiral pesem Kralj Matjaž, kulturni referent društva Zedinjena Slovenija Janez Špeh, ki je med prireditvijo napovedoval posamezne točke, se je nato vsem izjavivcem kulturnega programa zahvalil za sodelovanje in vse povabil na družabno prireditev

Ta je potekala v najlepšem razpoloženju vse v večerne ure. Ljudje so bili z njo zelo zadovoljni. Pa ne samo z njo, s celotno organizacijo Slovenskega dne, ki je bil res dobro pripravljen. Njegovo tehnično izvedbo je skrbno pripravil odbor Pristave s predsednikom Janezom Kraljem na čelu ter ob sodelovanju predstavnikov slovenskih domov, društev in organizacij. Tako so goste pri vходу sprejemali predstavniki in predstavnice slov. domov iz Berazateguija in Carapachaya, za kuhinjo je skrbelo osebje društva Zedinjena Slovenija in Slomškovega doma, pijske so imeli na skrbi člani slov. domov iz San Martina in San Justa, že tradicionalni štant so postavili tudi letos slovenski planinci, za postrežbo gostov z žganimi pijačami ter krvavici, pečenicami in čevapčiči z razna so skrbeli člani Društva slov. protikom. boreev, postrežba gostov je bila na skrbi članov Pristave in Slov doma iz Lanusa. Člani upravnega odbora Slovenske pristave so poleg priprave pristave in postrežbe gostov tudi prevzeli pospravo pristave po končani prireditvi. Za kulturni program prireditve je kot omenjeno skrbel kult. referent društva Zedinjena Slovenija Janez Špeh. Njegovo izvedbo je pa omogočila z'asti folklorna skupina ter Slomškov dom iz Ramos Mejije.

Ameriški astronomi so odkrili nov planet, ki je 500 krat večji kot Zemlja. Novoodkriti planet ni v sončnem sistemu, ampak kroži okoli Bernardove zvezde.

ARGENTINA

(Nadaljevanje s 1. strani)

kih rib“, 23 jih je pa zbežalo in je policija izdala za njimi tiralico za njihovo aretacijo. Ob aretaciji teh špekulantov in gospodarskih delinkventov je drž. podtajnik v notr. min. dr. O'Donnell izjavil, da je to šele začetni korak procesa, ki ga bo za ozdravitev uprave trepa gnati do zadnjih posledic.

Še se ni poleglo presenečenje, ki je nastalo ob udarcu, ki je padel po tistih, ki so se doslej nekažnovano bogatili na račun države in delovnega ljudstva, je zavrvalo med pristaši Rogelia Frigeria, gospodarskega svetovaleca biv. predsednika dr. Frondizija. Policija je zaprla skupino njegovih ljudi. Za vse pravi, da so marksisti leninisti. Med aretiranimi je tudi osebni zdravnik biv. predsednika dr. Frondizija dr. Jakob Gringauz ter Arnaldo Musich, tudi Frondizijev gospodarski svetovalec. Prav tako je zaprtih več visokih osebosti, ki so bile pod Frondizijem vse na visokih položajih v predsedstvu vlade.

Oba ukrepa, ki jih je podvzel notr. minister tako proti gospodarskim delinkventom in špekulantom, kakor tudi proti marksistom-leninistom sta v javnosti naletela na odobravanje, ker javnost sedaj vidi, da napoved ni samo beseda, ampak da ji slede tudi dejanja.

GORIŠKA IN PRIMORSKA

Slovenska katoliška prosveta je v Trstu slovesno odprla lastne prostore v ulici Donizetti. Ti prostori bodo pred vsem služili dijaški in akademski mladini, kajti okoliška društva, ki so včlanjena v tej zvezi, imajo tako povsod lastne prostore. Osrednja pisarna te zveze pa ima sedaj lastne prostore, kar je za redno delo nujno potrebno.

V Trstu so do nastopa fašizma imeli Slovenci mogočen dom slovenske prosvete, a so ga fašisti požgali. Po drugi svetovni vojni je bilo v mirovni pogodbi določeno, da mora Italija poravnati škodo, ki so jo utrpeli tržaški Slovenci. Toda demokratični Slovenci so uvideli, da v zgradbi, ki naj bi služila za osrednje kulturno središče primorskih Slovencev, ni mesta zanje. Kajti dom so dobili v roke titovci. Zato so katoliški Slovenci tudi v Trstu (kakor je to povsod v inozemstvu) v svojem idealizmu s lastnimi silami prišli do svojih domov.

Imeli so Slovenci v Trstu v predmestjih že nekaj svojih domov. Marijina družba pri Sv. Jakobu ima svoj dom z dvorano, ki je nekaj desetletij služila mnogim katoliškim društvom. V Rojanu je prav tako Marijina družba imela zasilno dvorano, pred letom, skoro istočasno z graditvijo Katoliškega doma v Gorici, pa so tudi podjetne Rojančanke zgradile novo stavbo Marijin dom, kjer imajo lepo dvorano. V župnici Sv. Ivana pa bodo v nekaj letih tudi imeli svoj dom katoliške prosvete. V začetku leta 1960 so tudi kupili hišo na Skorckli, kjer ima svoje prostore Mladinski dom v Trstu.

Razgovor notranjega ministra s predstavniki polit. strank

Prejšnji petek je notr. minister gen. Rauch začel razgovore s predstavniki polit. strank. Doslej je že imel razgovore z dr. Balbinovimi ljudskimi radikali, biv. peronisti iz Unión popular, predstavniki stranke Zveza argent. ljudstva, dr. Frondizijevih intransigentnih radikalov, Federacije sredinskih strank, demokratskih socialistov, kršč. demokratov, progresivnih demokratov in argent. socialistov. Vse stranke se strinjajo v tem, da so za volitve in vsi, ki so imeli razgovore z notr. ministrom, so prihajali od njega trdno prepričani, da ni niti najmanjšega dvoma, da vlada ne bi izvedla volitev. Nekatere stranke bi samo raje videle, da 23. junija ne bi bile vse volitve naenkrat, ampak samo volitve predsednika in podpredsednika.

Draginja narašča

V Argentini postaja življenje težko. Draginja narašča, je že veliko brezposelnih in še ni nič dosti vidnih znakov, da bi se položaj kaj kmalu izboljšal. O tem govore zgornje statistični podatki o zvišanju cen glavnim življenjskim potrebščinam v razdobju od marca meseca 1962, t. j. od zrušitve biv. predsednika dr. Frondizija, pa do marca letos. V tem razdobju so se živila v Argentini podražila za 38,9%, oblačila za 28,8% splošni izdatki za 41,7, za predmete, potrebne v gospodinjstvu za 35,9%, najemnine za stanovanja pa za 11%. Povprečno zvišanje vseh stroškov, potrebnih za življenje v Argentini se je v razdobju enega leta zvišalo za 35,3%. To je izredno povznanje, ki menda nima primere na svetu.

Pri takem stanju je seveda delo vlade za normalizacijo političnega položaja v državi precej otežkočeno.

Prvi diplomanti katoliške univerze v Buenos Airesu

Katoliška univerza v Buenos Airesu se vedno bolj uveljavlja. Letos jo zapuščajo že prvi diplomanti. Izročitev diplom in zaprisega absolventov te univerze je bila prejšnji teden v sami katedrali ter je vse absolvente zaprisegel buenosaireski nadškof kardinal Caggiano. Pri slavnosti so bili navzoči ministri zvezne vlade, visoke osebnosti argentinskega znanstvenega in kulturnega sveta ter člani diplomatskega zbora.

BRALI SMO

ODPRTO PISMO

Urednik avstralskih Misli g. pater Bernard Ambrožič je v aprilski številki te revije objavil na naslov Dejana Popovića, jugoslovanskega generalnega konzula v Double Bay-u naslednje odprto pismo:

„Gospod konzul, Ako mi mislite še kdaj pisati, bi prosil, da dobim Vaše pismo v slovenskem jeziku

Vrhu tega priporočam, da pozdrave „našeg druga Aleksandra Rankovića“ drugič kar zase pridržite.

Urednik Misli p. Bernard I. r.“

Mir na zemlji

Okrožnica Pacem in terris papeža Janeza XXIII, ki jo je izdal 10. aprila 1963 v Vatikanu, je po vsem svetu, na obeh straneh železne zavese, vzbudila veliko zanimanje. O njej razpravlja svetovni tisk, radijske in televizijske oddaje, jo komentirajo vlade — z eno besedo, okrožnica je zadela v živo vest človeštva.

Zaradi njene aktualnosti tudi za nas Slovence, doma in izven domovine, jo v neuradnem prevodu začenjamo danes objavljati tudi v našem tedniku.

Častitim bratom patriarhom, primatom, nadškofom, škofom in ostalim ordinarijem v miru in zvezi z apostolsko Stolico, duhovnikom in vernikom vsega sveta in vsem ljudem dobre volje, Janez papež XXIII. — Častiti bratje in ljubljani sinovi, pozdrav in apostolski blagoslov.

UVOD

Red v vesolju

Mir na zemlji, globoko hrepenenje ljudi vseh časov, ni mogoče ustvariti niti zagotoviti, če se v vsem ne spoštuje reda, ki ga je postavil Bog.

Napredek znanosti in tehnične iznajdbe nam kažejo čudoviti red, ki vlada v živih bitjih in v naravnih silah, prav tako pa tudi veličino človeka, ki odkriva ta red in ustvarja sredstva, s katerimi more gospodariti nad temi silami in jih ukrotiti, da mu služijo.

Toda znanstveni napredek in tehnične iznajdbe nam predvsem kažejo neskončno veličino Boga, Stvarnika vesolja in človeka. Bog je ustvaril vesolje, v katerega je zlij svojo modrost in svojo dobroto, kakor vzklila psalmist: O Gospod, naš Gospod, kako čudovito je tvoje ime na vsej zemlji! Kako velika so tvoja dela, o Gospod! Vse si

ustvaril z modrostjo. — Ustvaril je razumnega in svobodnega človeka po svoji podobi in sličnosti in ga postavil za gospodarja vsem stvarjem: Ustvaril si človeka, vzklila psalmist, nekoliko nižjega od angelov, kronal si ga s slavo in častjo in si ga postavil nad dela tvojih rok. Vse si postavil pod njegove noge.

Kako nasproten pa je temu čudovitemu redu vesolja nered, ki vlada med posamezniki, pač pa tudi med narodi! Kaže, kakor da njihovih odnosov ni mogoče uravnati drugače kakor s silo.

PRVI DEL

Red med ljudmi

Vsako človeško bitje je oseba, predmet pravic in dolžnosti.

V vsako človeško bitje je dobro organizirano in rodovitno, je treba postaviti kot temelj načelo, da je vsako človeško bitje oseba, se pravi, narava, obdarjena z razumom in svobodno voljo in da zato iz te iste narave izhajajo naravnost pravice in dolžnosti, katere so, ker so splošne in nekršljive tudi popolnoma neodtujljive.

In če smatramo vrednost človeške osebe v luči razodetih resnic, jo moramo spoštovati še veliko bolj, ker je bil

človek odrešen s Kristusovo Krvjo, nadnaravna milost ga je napravila sina in prijatelja Boga in ga je postavila za dediča večne slave.

Pravice

Pravica obstoja in na dostojni življenjski ravni

Vsako človeško bitje ima pravico do obstoja, do telesne varnosti, pravico do sredstev, potrebnih za dostojno življenjsko raven, zlasti kar tiče prehrane, oblike, stanovanja, počitka, zdravniške oskrbe in potrebnih socialnih zaščit. Od tod izhaja pravica do zaščite v slučaju bolezni invalidnosti, starosti, stavke ali katere koli slučajne izgube sredstev za obstoj zaradi okoliščin, tujih njegovih volji.

Pravice, ki se nanašajo na moralne in kulturne vrednote

Vsako človeško bitje ima naravno pravico do pravičnega spoštovanja svoje osebe, do dobrega imena, do svobode za iskanje resnice in, v mejah moralnega reda in dobrobiti skupnosti, do izpovedovanja in obrambe svojih idej, za gojitev katere koli umetnosti in, končno, do objektivne informacije o javnih dogodkih.

Prav tako izhaja iz človeške narave pravica do uporabe kulturnih vrednot in zato pravica do osnovnega šolanja in do poklica v skladu s stopnjo razvoja svoje politične skupnosti. Zato je treba omogočiti vsakemu dostop do najvišjih stopenj pouka po osebnih zaslugah, tako da morejo ljudje, v kolikor

je mogoče, zasesti položaje in prevzeti odgovornosti v socialnem življenju in skladu s svojimi sposobnostmi in pridobljenim znanjem.

Pravica častiti Boga po zakonu prave vesti

Med pravice človeka je treba priznati tudi pravico, ki jo ima častiti Boga po zakonu svoje prave vesti in izpovedovati vero zasebno in javno. Ker, kakor prav dobro trdi Lactancio, zato smo se rodili, da nudimo Bogu, ki nas je ustvaril, pravična in dolžna dela, da samo Njega iščemo, da mu sledimo. To je vez usmiljenja, ki nas z Njim drži in veže in iz katerega izhaja ime vere. In naš prednik nesmrtnega spomina Leon XIII. trdi. Ta resnična in častna svoboda sinov Boga, ki ohranja visoko vrednost človeške osebe, je večja kakor kakršno koli nasilje in krivica, in Cerkev jo je vedno želela in jo ljubila. To svobodo so neustrašeno zagovarjali apostoli, jo branili s svojimi pisanimi deli apologisti ter jo je posvetilo s svojo krvjo veliko število mučencev.

Pravica do izbire lastnega stanu

Človeško bitja imajo pravico do svobode v izbiri lastnega stanu in zato, ustanoviti družino z enakostjo pravic in dolžnosti med možem in ženo, ali tudi slediti poklicu duhovništva in redovništva.

Družina, ki temelji na zakonu, svobodno sklenjenem, enem in nerazvezljivem, je in mora biti smatrana kot osnovna in naravna celica družbe. Iz tega izhaja, da je treba z veliko pametjo skrbeti ne samo za gospodarski in

socialni, temveč tudi za kulturni in moralni razvoj, ki utrjuje njeno enotnost in ji olajšuje izvrševanje njenega posebnega poslanstva.

Toda prej kot kdo drugi so starši tisti, ki imajo pravico vzdrževati in vzgajati svoje otroke.

Prehajajoč sedaj na poprišče gospodarskih vprašanj je jasno, da je ista narava podelila človeku pravico ne samo do svobodne iniciative na gospodarskem poprišču, temveč tudi pri delu.

S temi pravicami je nerazdružljivo povezana pravica do dela v takih okoliščinah, ki ne škodujejo osebni celotnosti niti ne dobrih navadam in ki ne preprečujejo popoln razvoj človeških bitij; in kar zadeva ženo, ji je treba dati pravico do takih delovnih pogojev, ki se skladajo z njenimi zahtevami in dolžnostmi žene in matere.

Iz dostojanstva človeške osebe izhaja tudi pravica do razvoja gospodarske dejavnosti na odgovoren način.

In na poseben način je treba poudariti pravico do nagrade za delo, določene po kriteriju pravičnosti in zato zadostne v razmerju z razpoložljivim bogastvom, da se da delavcu in njegovim družini življenjsko raven vredno človeškega dostojanstva. O tej zadevi je naš prednik svetlega spomina Pij XIII. trdil: Dolžnosti dela, ki mu ga je naložila njegova narava, odgovarja prav tako naravna pravica, na podlagi katere more zahtevati, v zameno za svoje delo, vse potrebno za svoje in svojih otrok življenje. Tako globoko zahteva narava ohranitev človeka.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Novice iz Slovenije

Districtus Sloveniae Družbe Jezusove

Pater general Družbe Jezusove je 25. decembra 1962 izdal odlok, s katerim je ustanovil poseben „slovenski distrikt“, v okviru jezuitske province Hrvatske, ki obsega Slovenijo. Za prvega superiorja distrikta (nekake vice-province) je bil imenovan p. Mihael Žužek, superior rezidence v Mariboru.

Ljubljana bo letos dobila poleg že obstoječe avtomatske telefonske centralne še tranzitno telefonsko centralo, ki bo povezana z vsemi večjimi mesti v državi. Ko bo ta centrala gotova, bodo ljudje v Ljubljani povsem avtomatsko lahko poklicali zaželene osebe v katerem koli mestu v državi. S pomočjo te centralne bo vključena v avtomatsko telefonsko omrežje vsa Gorenjska, avtomatska mrežna skupina Trbovlje, Koper in Nova Gorica. Za razgovore s kraji po drugih republikah avtomatska tranzitna telefonska centrala sama ne bo zadostovala, ampak bodo morali prej še položiti ustrezne kable. Kabel med Zagrebom in Beogradom je že položen, med Zagrebom in Ljubljano bo pa še letos. Po tem kablu bo med slovensko in hrvatsko prestolnico lahko teklo istočasno 1960 razgovorov. V začetku, ko bo kabel položen, bo na razpolago na relaciji Ljubljana—Zagreb 60 novih linij, Ljubljana—Beograd 84, Ljubljana—Novo mesto 24. Kabel med Ljubljano in Jese-

nicami je že položen ter bo v kratkem omogočil med Ljubljano in Kranjem 84 novih telefonskih zvez, med Kranjem in Radovljico 60 in med Kranjem ter Jesenicami 36. Kabel bodo položili tudi med Ljubljano in Mariborom. Usposobljen bo pa šele prihodnje leto. Ko bo položen, bo med Ljubljano in Celjem takoj 60 novih telefonskih zvez, med Ljubljano in Mariborom prav toliko in enako število tudi za zvezo z Avstrijo in italijimi evropskimi državami.

Umrlj so. V Ljubljani: Marija Mazi, uradnica v p. Lojze Mavrič, višji gradbeni tehnik. Jože Bernik, žel. upok.

SLOVENCIV ARGENTINI

BUENOS AIRES

Osebnosti

Poroča. V Buenos Airesu sta se poročila Vinko Rode in gdč. Jana Hirschegger. Čestitamo in želimo vso srečo.

Družinska sreča. V družini arhitekta Marijana Eiletza in njegove žene ge. Pavči, roj. Maček se je rodila hčerka. Na ime Adrijana Marija jo je krstil g. p. Silvij Eilez DJ, za botra sta pa bila Jakob in ga Marija Maček. Družino Toneta Oblaka in njegove žene ge. Helene, roj. Kušar v San Justu je tudi razveselila hčerka Mirjam. V družini Marijana Hribarja in ge. Ljudmile, roj. Smole so pa dobili sina. Srečnim staršem naše čestitke.

SAN JUSTO

V nedeljo, 7. t. m., se je vršil v prostorih Našega doma šesti redni občni zbor zadruga Naš Dom. Polnoštevilna udeležba, kljub izredno slabemu vremenu dokazuje, da med članstvom še vedno vlada živo zanimanje za napredek in reševanje problemov zadruga. Zborovanje je začel ob 10 predsednik g. Benko s sledečim dnevnim redom: 1. določitev dveh članov, da v imenu navzočih podpisata zapisnik; 2. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 3. poročila odbornikov in nadzornega odbora; 4. razgovor o poročilih in bodočih načrtih; 5. določitev dveh članov za pregled volilnih listov; 6. volitve in zadržek.

Iz poročil odbornikov je bilo razvidno, da dosedanji odbor ni stal s prekrižanimi rokami in čakal čudežev, temveč da je s svojo aktivnostjo in poštvalnostjo napravil več kot mu narekuje dolžnost. Poleg raznih družabnih in kulturnih prireditev v pretekli poslovnih dobi zgoraj navedeno dejstvo potrjuje tudi gospodarsko stanje Našega doma. Kajti od dosedanjih stroškov nove in moderne stavbe, ki znašajo več 1.200.000 pesov, dolguje odbor svojim članom in dobaviteljem materiala le 150.000 pesov. Pri tej zavirljivi bilanci imajo veliko zaslug, kot je omenjal g. predsednik v svojem poročilu, vsi tisti člani, ki so kljub gospodarski krizi s svojimi efektivni ter poštvalnim delom vedno bili na razpolago odboru.

Po poročilih nadzornega odbora, katerega je podal g. Belič ter predlogo o razrešnici, katero je članstvo sprejelo in s tem odobrilo delo odbora v pretekli poslovnih dobi, so sledile volitve treh

Marjeta Širaj roj. Rudolf, upok., Ivana Ambrož roj. Kermavner, upok. Tob. tovarne, Fani Možina roj. Ferjančič, Marija Pinterič roj. Kogoj, Marija Berlec roj. Rožanc, upok. Tob. tovarne. Katarina Vjsočnik, poštna upok., Marija Markelj, upok., Hedviga Hereog roj. Carl, Franci Buzzolini, Karol Blas, pos. in Marija Stanek iz Sv. Duha pri škofji Loki, Martin Pelko, čevljar iz Šmarjeških Toplic, Anica Kavčič iz Goričke pri Preserju, Jakob Bidovec, biv. gostilničar v Kranju, Marija Pavlovič vdova Hrovatin roj. Debevec v Borovnici, Mihael Hribar, slavnika v Mengšu, Davorin Pegan v Piranu, Guido Drnovšek, radiotehnik v Črnomlju, Josip Javornik, pos. na Krki, Dominika Bavčar roj. Kolomojec v Kamniku in Ivan Horvat, gličar v Kidričevem.

ČLANOV GLAVNEGA, PET POMOŽNEGA IN DVEH NADZORNEGA ODBORA.

V glavni odbor so bili izvoljeni gg. Janez Janežič, Tone Oblak in Jože Miklič; v pomožni odbor Jože Grabnar ml., Ivan Zupanc, Martin Radoš, Tone Roman in Ivan Ahlin. Nadzorni odbor pa tvorita gg. Srečko Belič in Ivan Oven.

Z željo, da bi prenovljeni odbor napravil vsaj toliko kot dosedanji, ali še več, je članstvo okoli ene ure v vselem razpoloženju in vedni pripravljenosti delati za narod in dom odhajalo na svoje domove.

Na prvi redni seji se je novi odbor konstituiral tako: predsednik g. Benko, pooblaščenik g. L. Zakrajšek, tajnik g. J. Miklič, namestnik g. Matko Indiharj blagajnik g. V. Goršič, namestnik g. T. Oblak in član odbora g. J. Janežič.

CARPACHAY

Pirhi v slovenski šoli

Na veliko soboto popoldne je bila v šoli prav lepo slovesnost. Ob 2 popoldne so se zbrali v slovenskem domu tukajšnji Slovenci, pa še iz bližnjih krajev so prišli in prinesli k velikonočnemu blagoslovu lepo število lepih „cekarjev“ napolnjenih z velikonočnimi jedili. Obred je izvršil in blagoslovil jedila g. Matko Borštnar iz Floride.

Po blagoslovu jedil pa je upravitelj slovenske šole g. Pirce zbral v šoli vse učence in učence ter učiteljsko in pripravil malo velikonočno prireditev. Velikonočne pesmice so deklamirale učence Janez Lučka, Pleško Anica ter učence Pirce Znidar, ki so svoje pesmi prav lepo podali in želi za to priznanje so učencev in zbranih staršev. Za tem so zapeli vsi skupaj nekaj velikonočnih pesmi. Pravo veselje pa je nastalo, ko je g. Pirce razdeljeval pirhe in sicer je dal vsakemu učencu in učenci lepo pisanič. Tudi učiteljsko je prejelo take pirne.

Nato, pa je razdelil vsem navzočim listke s številkami, na podlagi katerih je vsak prejel okusne bonbone, kakor je pač žreb določil. Ko se je tudi to končalo, je prečital odlomek povesti, kako so otroci na Veliko noč razdeljevali dobrote, ki so jih prejeli.

Sledila je skupna molitev desetke rožnega venca.

V imenu šolarjev se je g. Pirce zahvalil in voščil veselo Alelujo učence Pleško Jani.

DR. TINE DEBELJAK 60-LETNIK

V soboto, 27. aprila t. l. bo praznovan 60-letnik dr. Tine Debeljak.

Mislimo, da nam ni treba še posebej navajati, kaj je vse med nami, kaj poprijetje za delo, kjer gradi slovensko narodno stavbo v izseljenstvu in ustvarja nepovrnjeno podobo slovenskega kulturnega ustvarjanja v svobodi ter demokraciji. Saj zadenemo obenj, kamorkoli se ozremo po slovenskem življenju, sicer v izseljenstvu, toda v svobodi.

Za njegovo 50-letnico nam je prikazal njegovo življensko pot v štev. 17. Svobodne Slovenije z dne 23. aprila 1953 Marijan Marolt. V dveh daljših podlistkih je računal Debeljakovo osebnost ter nam ga prikazal kot pesnika, znanstvenika, publicista, prevajalca in javnega delavca. Kolikor more presoditi, je to desletje še vedno najboljši prikaz Debeljakovega ustvarjalnega dela, ki je tolikšno, da se Marolt sam v omenjenem spominskem članku začuden vprašuje: „Ali je ta človek, ki je že toliko ustvaril, res star šele 50 let? Kako je vse to zmogel?“

To vprašanje si lahko postavimo tudi še sedaj, 10 let pozneje, kajti jubilar je v tem času bil še vedno vsestransko delaven in ustvarjal, da se naravnost čudimo kako le vse to zmore v tako skopo odmerjenem času.

Namen našega pisanja ni, da bi vse to ponavljali, kar je že Marijan Marolt tako lepo povedal in ugotovil pri jubilaru. Danes bomo skušali le spopolniti to, česar Marolt v že omenjenem članku ni zapisal, ker je v tistih letih dr. Debeljakova družina bila še v domovini in ji ni hotel delati s tem še večjih težav, kakor jih je že brez tega imela, in pa povedati to, kar je dr. Debeljak ustvaril v zadnjih 10 letih.

Dr. Tine Debeljak je napisal več izvirnih literarnih del, tako v prozi kot v vezani besedi. V tisku so izšla tri in sicer vsa tri v založbi Svobodne Slovenije. Prva je bila Velika črna maša za pobite Slovence leta 1949. To je bila prva literarna knjiga v emigraciji in je verjetno ena najbolj razširjenih slovenskih knjig v izseljenstvu. Izšla je še pod psevdonimom Jeremija Kalin, lesoreze in linoreze pa je napravila akad. slikarica ga. Bara Remeh, ki je v knjigi tudi navedena pod psevdonimom K. Mirtič. Pesnitev je še vedno najveličastnejša počastitev žrtev komunistične revolucije in v slovenski literaturi je ni še nihče prekosil. Septembra meseca leta 1951 je založba Svobodna Slovenija dala med slovenske izseljenke drugo Debeljakovo knjigo, to je pesniško zbirko Poljub. Tedaj pa je pod njegovim pravim imenom. Knjiga je izšla v bibliofilski izdaji v 300 izvodi, od katerih je šlo v prodajo 250 numeriranih izvodov s pesnikovim podpisom in ilustracijami ge. Bare Remec. Leta 1954 je Svobodna Slovenija založila tretjo Debeljakovo knjigo, pesniško zbirko Mariji tudi z linorezi ge. Bare Remec. Ta zbirka je izšla znova pod psevdonimom Jeremija Kalin.

Leta 1948 je dr. Debeljak po prihodu v Argentino postal sodelavec Svobodne Slovenije in vstopil v njen uredniški odbor. Ko se je ustanovila Slovenska kulturna akcija je postal njen podpredsednik. Maja 1956 je izstopil iz uredniškega odbora Svobodne Slovenije; njen sodelavec pa je ostal do današnjih dni.

SLOVENCIV POSVETU

AVSTRALIJA

V velikonočni številki (aprilski) je urednik avstralskih Misli, g. p. Bernard Ambrožič pripravil avstralskim slovenskim rojakom veliko lepega in zanimivega velikonočnega branja. Poleg gradiva pod stalnimi zaglavji P. Bazilij tipka, Iz rokava p. Odila, Izpod Triglava, Mož in žena, Kaj se Vam zdi o Kristusu, Z vseh vetrov, Koticček naših malih, Iz slovenske duhovniške pisarne, Križem avstralske Slovenije so objavljene naslednji članki „Zakaj smo vse to izgubili“, Velikonočni običaji na Slovenskem, Janežičevo srečanje v Miramaru, Cankarjeva četrta postaja, In ime mu je bilo Baraga, Orlovski spomini iz Leščevja, Kristus je vstal, Kristus živi, Abrahamu Lincolnu se ni roka tresla, Filmska umetnost v Sloveniji, Pes Drukač, Pisatelj Finžgar o

Vsak teden ena

SONCE MILO PRISVETILO

*Sonce miło prisvetilo
lepe nam je čez goro,
in zapeli so veseli
ptički svojo pesmico.*

*Kak cvetice in rosice
že po trati se blišče!
Cvetje kljuje, žlahtno diše,
čbelice po njem šume.*

*Vse raduje, oživljuje
zjutraj se in omladi,
tudi moje srce poje,
Stvarnika naj počasti!*

Pri SKA je doslej izšlo eno izvirno Debeljakovo delo skupno z Baro Remčevom Kyrie eleison, pač pa več prevodov in del drugih slovenskih pisateljev v dr. Debeljakovi redakciji. Od prevodov omenjamo Puškinove pravljice — pravljico o ribiču in ribici ter pravljico o mrtvi carični in sedmih junakih, Dantejev Pekel, knjigo o Velikonji pod naslovom Ljudje, izbor Pregljevih del pod naslovom Moj svet in moj čas, dr. Majcnove Povestice ter zbirko Balantičevih pesmi. Razen tega stalno sodeluje pri reviji Meddobje in Glasu Slov. kult. akcije, vedno se pa — kot omenjeno — rad odzove prošnji in napiše za Svobodno Slovenijo, kar je potrebno. Tudi se vedno rad odzove prošnjam raznih društev za predavanja zlasti iz slovenske kulturne in narodne zgodovine. Sploh je vsestransko delaven v organizirani slovenski skupnosti. Tako je bil lansko leto predsednik Pripravljalnega odbora za mogočno proslavo 100-letnice Slovaške smrti v Ramos Mejiji, v lanski poslovni dobi je pa kljub svoji zaposlenosti prevzel tudi mesto kulturnega referenta pri društvu Zedinjena Slovenija, mesto, ki ga je zavzemal že v letih po prihodu v Argentino pri Društvu Slovencev.

Dr. Tine Debeljak je vsestransko delaven slovenski demokratični emigrant, smo dejali. Zato je povsem razumljivo, da se tudi politično udeležuje in sicer v Slovenski ljudski stranki, v kateri je bil pri lanskih volitvah izvoljen v vodstvo stranke.

Dr. Debeljakovo znanstveno delo doma in v izseljenstvu je dobilo tudi mednarodno priznanje s tem, da je bil imenovan za rednega člana akademije znanosti, ki so jo pred leti ustanovili predstavniki od komunizma podjarmljenih narodov v Parizu. V Argentini ga je pa Katoliška univerza v Buenos Airesu pred kratkim naprosila, naj bi na njej predaval zgodovino slova, naroda in slovensko literaturo.

Kaj naj Tinetu, nemu izmed najbolj delavnih in poštvalnih članov slovenske demokratične emigracije, želimo za njegovo 60-letnico njegovi prijatelji, znanci in sodelavci. V prvi vrsti to, naj mu dobi Bog nakloni še dolgo življenje v zdravju in moči in naj ga v prvi vrsti obrani njegovi družini, nato pa vsem nam in slovenskemu narodu. Naj mu da moči, da bo vztrajal še naprej pri ustvarjanju slovenskih kulturnih dobrin in vrednot ter možnosti, da bi dokončal vse svoje delo, ki ga ima v načrtih in zamislih in ga tudi izdal kot dokument strahotne dobe, ki so jo ustvarili komunisti slovenskemu narodu s svojo revolucijo in tiranijo.

Bog ga živi še mnogo, mnogo let! To želi dr. Tinetu Debeljaku vsa slovenska demokratična izseljenka skupnost ter mu v imenu slovenskega naroda izreka iskreno zahvalo za vse delo, ki ga je doslej opravil zanj, za njegovo kulturno rast in razvoj ter za njegovo politično svobodo in življenje v demokraciji.

Vse to so pa tudi voščila in želje Svobodne Slovenije.

JR

Ob slovenski izdaji Mater et Magistra

Zmerom občutimo posebne vrste slasti, kadar vzamemo v roke še novo tiskovino. Z izrednim veseljem sem vzel v roke slovenski prevod „Mater et Magistra“, ki smo ga je predelali čakali. To bo najbrž prevodova glavna napa! In če človek pomisli, koliko različnih izvodov v drugih jezikih je videl... Tudi prevodov, čeprav ne uradnih ali poluradnih.

Poldrugeto leto je dolga doba za tako važno okrožnico, ki je v ustih vseh. (S čimer pa ni rečeno, da jo vsi enako umevajo, in da vsi, ki dosti o njej govorijo, tudi v resnici žele po njenih navedenih reševati vprašanja katerih se loteva.) Dogaja se nekako tako, kot v prejšnji okrožnici govori o pravici in zahtevah pravičnosti: vsi ju uporabljajo, nimajo pa za vse istega pomena, pogosto celo nasprotnega (t. 206).

Vendar: končno le imamo lepo izdajo in odlični prevod „Matere in Učiteljice“. (Sicer je stvar malo pomembna, pa se mi vendar zdi, da bi ne bilo prav nič napak, ko bi jo imenovali kar po slovensko, kadar je zadosti jasno, za kaj gre. In to bi naj veljalo za vse okrožnice.)

Ob izdajanju nove okrožnice in izidu „Matere in Učiteljice“ se moramo vprašati: Ali smo zadnje že zadosti premleli, prežveknili, si jo osvojili? Kolikokrat bi človek rad nadlegoval v zavesti, da bo povzročil slabo vest: „Pa ste jo Vi prebrali?“ No zdaj vsaj zaradi jezika ne bo izgovorov.

Ko bi jo vsaj prebrali, zakaj da bi jo razumeli, ne smemo zahtevati od vsa-

kogar. Najsi gre tudi za socialno okrožnico, njena načela izvirajo iz večnosti verskih načel, ki so premnogim tuja. Da, kdor ni veren, sploh ne more soditi o njih (Romano Guardini). In se nujno moti!

Saj se še tisti, ki jim vsaj osnovna načela niso tuja. Kako je zaradi tega škoda, da slovenski prevod ne prinaša vsaj kratkih opomb, če ne razlage. Upano, da bo kmalu sledila. Danes izhajajo že knjige o tem. (N. pr. v katehizaciji: v založbi BAC; tukaj izdaja CIES-a itd.) To pomanjkljivost smemo šteti za drugo glavno napačo prevoda, ki pa je seveda prevodu prav tako zunanja kakor prva, zgoraj navedena, da je malo zakasnela.

Slovenski prevod je močna vaba za primerjavo z latinskimi izvornikom, (ki pa menda ni bil latinski, marveč italijanski!), in prav tako z drugimi prevodi v svetovne jezike, zlasti poluradnimi prevodi. Seveda taka primerjava zahteva časa in znanja. Kakor ju zahteva tudi prevajanje!

To je prva stvar, na katero bi rad opozoril. Ni brez pomena, da sta prevod pripravila dva semeniška profesorja s poznano pripravo in natančnostjo. Gre včasih za besedo, ki lahko spremeni popolnoma smisel, če ni prav izbrana! Gre pa tudi za izbiro besed na sploh, za slog itd.

Vsako bo takoj opazil razliko med to okrožnico in drugimi papeškimi okrožnicami. Ni več tistega zamotanega sloga, ki ga predvsem očituje dolgozgovnost. S tem je naloga preva-

javcev olajšana, a le do neke mere. Treba je namreč zato bolj paziti, da okrožnica v prevodu ohrani njej značilni slog, da pa ta vendar odgovarja duhu slovenskega jezika, tako nekako, kakor je danes v rabi. Sodim, da je prevod v tem naravnost odlični: nikogar ne bo utrujal; še tako globoke misli so izražene preprosto jasno, a vendar natančno.

Zlasti sem na to mislil ob nekaterih mestih, ki vnašajo nove misli, nove poglede katoliške teologije. Papež sprejema polno takih sodobnih poudarkov na nekaterih resnicah, ki so sicer zmerom iste, a drugače prikazane: bolj v duhu z razodeto Besedo in bogočastjem, pa vendar nič manj primerne za današnjega človeka. Kakšne težave to novo izrazoslovje povzroča bogoznanec velikih narodov. Tembolj mora našim, ko pa še izrazoslovja za sistematično teologijo nimamo izdelanega. Saj vsi vemo, da imamo Slovenci neke vrste cerkveni slog: pridigarji (glagol na koncu stavka in podobno), molitveniki... In vse to navadno leti precej čez glave! Kako govoriti vzvišeno, a sodobno, da se bo današnji človek čutil prizadetega; kako govoriti, kakor je Beseda govorila za vse čase in vse ljudi, pa vendar njim primerno, kakor da bi samo zanje govorila po ustih Cerkev...? Kakor je „Mati in Učiteljica“ glede tega za sodobni svet sorazmerno lahko, tako tudi v slovenskem prevodu: vse je jasno; nič ne odbija po svoji novosti; nič ne ubija zaradi ponavljanja nespremenljivega nauka. To ne dvomno pomeni eno največjih pohval, ki jih prevod more zaslužiti.

(Konec prihodnjič)

PO ŠPORTNEM SVETU

Na nedavnem tekmovalcu v smučskih skokih v Planici, kjer je zmagal Bockeloh (Vzh. Nemčija), so Slovenci v končni klasifikaciji zasedli naslednja mesta: 21. Pečar, 23. Zajc, 25. Eržen, 30. Jemc, 34. Nachtigal, 35. Giacomelli, 36. Oman, 37. Rogelj. Vseh tekmovalcev je bilo 38 iz 12 držav. Tekmovalci iz Sovjetske zveze so letos prvič nastopili na velikankah. Palčevski je zasedel 7. mesto, bolj znana Samov in Čakadze pa 11. in 20. mesto.

Najdaljši skok je dosegel Bockeloh s 121 m; 120 m pa je skočil tudi Slovenec Langus, ki pa je bil le predvozač. Tekmovalje je prenašala Evrovizija, in tako sodijo, da je planiško tekmovalje videlo na televizijskih zaslonih nad 100 milijonov gledavcev širom vse Evrope.

Na študentovskem smučarskem prvenstvu v Italiji je Peter Lakota osvojil prvo mesto v slalomu in drugo v smuku. Med damami pa je v smuku bila Ankeletova druga za Italijanko Barbieri.

POIZVEDBA

V Argentino je prišel leta 1928 prvi morskoroj Jozef Cepek, doma iz Volč, Košana na Krasu. Leta 1948 je bil njegov naslov

Cafe I. L. Pralresa
Anfovena No. 529
BUENOS AIRES

Jožeta Cepka išče sedaj njegov bratranec Pavel KRUH, P. O. Mt. Barker, Western Australia.

Rojake in brave Slobodne Slovenije naprošamo, da v primeru, če kdo od njih omenjenega Cepka pozna, osebo ali ve za njegov naslov, istega opozori, da se naj javi svojemu bratranču v Avstralijo na njegov naslov

Kdor ve za naslov rojaka Šegule, ki živi nekje v Argentini, naj ga sporoči upravi Sv. Slovenije.

OBVESTILA

Redni trening v odbojki za fante bo vsako nedeljo ob 9. dopoldne na Slovenski Pristavi v Morónu.

O pomenu prihoda sv. bratov Cirila in Metoda med slovanske narode, bo rojakom govoril dr. Pavel Krajinik. Kulturni večer, ki bo posvečen 1100-letnici tega znamenitega dogodka, bo v soboto, 27. aprila, ob 8 zvečer v Slomškovem domu. Lepo vabljeni!

Občni zbor Družabne pravde bo dne 1. maja v Slovenski hiši. Ob 9 sv. maša, nato pa občni zbor.

Rojaki iz Carapachaya, ki se udeležijo romanja v Luján s posebnim omnibusom, naj se javijo odbornikom Slovenskega doma v Carapachayu.

I. kulturni večer SKA bo v soboto, 4. maja, ob 7 pri Bullrichu, Sarandi 41, Capital. Predaval bo dr. T. Debeljak: Ob 50. knjižnem izdanju SKA. Po predavanju debata.

Zvezni sestanek SFZ bo v nedeljo, 5. maja, v Slovenski hiši po mladinski sv. maši. O vlogi mladinskih organizacij v slovenski skupnosti nam bo govoril g. Milan Magister. Fantje iz vseh odsekov SFZ lepo vabljeni.

Slovenski šolski tečaj dr. Franceta Prešerna v Castelarju sporoča, da bo roditeljski sestanek, posvet staršem in občni zbor tega tečaja v nedeljo, 5. maja, ob 16,30 na slovenski Pristavi. Vabijo učiteljski zbor in šolski odbor. Krožek SDO in odsek SFZ v San

Martinu bosta v nedeljo, 5. maja, priredila sestanek v prostorih sanmartinskega doma, Vabljeni članice, člani in prijatelji.

Slovenski dom v Carapachayu bo proslavil v nedeljo, 5. maja, obletnico ustanovitve svojega doma. Zelo pester spored si preberite v današnjem oglasu. Velika otroška tombola, namenjena

Prodajam novo

MODERNO STANOVANJE

na Flores (eno kvadro in pol od bazilike) brez posredovalcev
Informacije T. E. 922-4570

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascante

Escribano Público
Pta. baja, ofic. 2.

Cangallo 1642
T. E. 35-8827 Buenos Aires

prav vsem slov. otrokom Vel. Buenos Airesa, bo v nedeljo, 19. maja, popoldne na vrtu Slomškovega doma. Naprošamo vse slov. podjetnike, družine in posameznike, da v teh dneh darujejo v ta namen čimbolj originalne in otrokom primerne dobrote.

V nedeljo, 28. aprila vsi v

SLOVENSKI DOM
V SAN MARTINUna
PROSLAVO II. OBLETNICE
BLAGOSLOVITVE DOMA

Ob pol 12 sv. maša, ob 14 tekma v namiznem tenisu, ob 16 akademija. Po akademiji prosta zabava.

Sodeluje MOULIN ROUGE

V DENARNIH ZADEVAH VAM JE VEDNO NA USLUGO

SLOVENSKA HRANILNICA z. z. o. z.

Av. San Martín 263, 1. nadstropje desno, Ramos Mejía

Varna naložba — Visoke obresti — Točna izplačila

Ugodna posojila — Vse naše poslovanje je strogo zaupno

Uradne ure: ob sobotah od 16—20; dežurna: ob nedeljah od 9—11

„...trta rodi, trud pozabimo...“

V nedeljo, 5. maja ob 15 v Našem domu v San Justu

Vseslovenska vinska trgatev

z ZBOROVANJEM viničarjev iz vseh vinorodnih krajev Slovenije; po zborovanju

VINIČARSKI KONCERT

v izvedbi slovenskega pevskega zbora iz San Justa pod vodstvom g. Stefana Drenška

Točila se bodo nalašč za to trgatev dobavljena pristna vina, specialiteta bo telečja pečenka in druga izbrana jedila.

Sodeluje orkester TRIGLAV JAZZ

LOJZE NOVAK

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO BUCARI & GALLETTI

Avda de Mayo 302

Ramos Mejía

T. 658-7083

Vse za dom, in kot vedno, najboljša kakovost in najboljše znamke TV, hladilniki, šivalni in pralni stroji, štedilniki itd. Cenjenim odjemalcem sporočamo, da tudi že lahko postrežemo z najboljšim pohištvom vseh slogov, kakor tudi z velikim, izbiri kuhinjskega pohištva po najugodnejših cenah in z dolgoročnim odplačevanjem.

Naša ponudba TV velikega aparata (gran angular), sestavljen iz najboljšega uvoženega materiala po 1500 pesov na mesec.

Obiščite nas in prepričajte se!

NOVI HLADILNIK

BLED 63

sestavljeno iz najboljšega materiala. Po svoji obliki in opremi prekaša vse dosedanje.

Ako ga še nimaš, nabavi si ga pri

P. NOVAKU

kakor tudi vse drugo za dom.

Naznanjam, da sprejemam vsa popravila in celotno zamenjavo hladilnikov in T.V. aparatov.

Cerrito 2245 Lomas del Mirador

• DOLGOROČNO ODPLAČEVANJE

• CENA

• KVALITETA

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

T. E. 69-9503

Argentina

CORREO ARGENTINO Central B

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA
Concesión N 3824

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 638.209

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1963: za Argentino \$ 650.—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T.E. 33-7213

Slovenski dom v Carapachayu

bo proslavil v nedeljo, 5. maja

OBLETNICO USTANOVITVE SVOJEGA DOMA

Na predvečer, v soboto, 4. maja: ob 18,30 bodo imeli skavti taborni ogenj. Skavtinje bodo polagale oljubo.

Nedelja, 5. maja: ob 10 dviganje zastav, nato sv. maša; ob 10,45 blagoslovitev križa v skavtski sobi in otvoritev skavtske razstave; ob 11,15 otvoritev balnišča in nagradno tekmovalje; ob 12,30 kosilo; ob 15 športne tekme skavtov; nato prosta zabava.

Dohod: Iz postaje Villa Adelina kolektiv 22 do ceste Paraná in Gervacio Méndez. Slovenski skavti vam bodo v orientacijo in na uslugo na obeh straneh postaje Villa Adelina, kakor tudi pri izstopu v ulici Paraná.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam v težki uri, ob izgubi našega dragega soproga in očka kakor koli pomagali in nas tolažili. Zahvaljujemo se v prvi vrsti č. g. dr. Rantu Jožetu in Poldetu Zajcu, ki sta pokojnika spremila na zadnji poti, za sv. maše in opravljene molitve. Č. sestram dominikankam za molitve in kapelo, kjer se je brala sv. maša.

Prav posebno se zahvaljujemo g. Viktorju Berlotu in njegovi družini, ki se je tako nesebično žrtvoval za nas, nam pomagal in tolažil. Dalje se zahvaljujemo obema družinama Zupanovim, kakor tudi družini Benedičič in Pregelj, ter vsem rojakom, ki so rajnega prišli kropiti in ga v obilnem številu spremili na zadnji poti.

Zahvaljujemo se tudi društvu Zedinjena Slovenija za izplačano posmrtnino in pevskega društva Gallus za izraženo sožalje.

Zalujoča družina Pahole in ostalo sorodstvo

Dne 8. aprila je umrla v Šturijah pri Ajdovščini naša dobra mama

IVANKA BRECELJ roj. KLAVŽAR

K zadnjemu počitku so jo spremili 9. aprila na domače pokopališče v Šturijah.

Priporočamo jo v molitev in spomin

sin Ivan z družino

Buenos Aires, 21. aprila 1963.

IVAN PREGELJ:

Otroci sonea

„Saj ne toneš,“ je rekla žena, „ne dolži se; tvoj stan je tak.“

„Da, moj stan,“ je odvrnil. „A vesel sem ga. Nič lepšega nisem mogel izbrati pa še tebe, ki si tudi moje najlepše.“

Mehko se je pritisnila k njemu. „Ali zares nikoli ne misliš na druge?“

„Nimam povoda in ne utegnem,“ je odvrnil.

Smehljala se je srečno in začela govoriti tiho, kakor sama zase:

„Včasih sem posilil ljubosumna. Pa več na koga? Smejal se boš. Na našo Slavico. Ali se smeješ?“

„Ne!“

„Zakaj si rekel tako kratko? Ali je kaj resnega v moji norčavi misli?“

Mož ni odgovoril takoj. Še tesneje se je privila k njemu:

„Zdi se ti nevredno odgovarjati na moje čenče, kajne?“

„Niso čenče,“ je odvrnil ljubeznivo. „Ženska si in po žensko misliš, možje mislimo pač nekoliko drugače.“

Tiho je drhtela ob njem in potem je kar hahljala iz nje:

„Ljubim te. In odkar je ta sreča v meni in se je veselim in bojim, te ljubim še bolj: O, France, zakaj in kako je to v meni? Ali mi verjameš, da se bojim?“

„Česa? Poroda? Ne muči se vendar s takimi strahovi!“

„Ne,“ je odvrnila skoraj trdo. „Kako trde besede imaš in vsakdanje. Lej, jokala bom. A povedati, kdo more? Ne

huduju se, saj ni nič. Pusti, naj jočem. A samo lepo govori. Porod! Kakšna grda beseda je to.“

Šel ji je z roko čez vlažne oči in jo tolažil:

„Morda je trda, Helenček, kaj morem zato. Zakon narave je tak. A ti se ne boj in ne joči. Lej, saj zdaj sem že sam uverjen, da si uslišana. Zelo, zelo si se spremenila. Tvoja duša že občuti, česar telo še ne ve. Zibala boš, hej, zibala.“

Nemo mu je visela na vratu in potem se je začela srečno smehljati in je šepetala:

„Tepček! Kako neumnost si rekel. Kaj naj občuti duša, če telo še ne? Prava nevednost si mi.“ In sredi teh misli je vprašala:

„Ali še hraniš moje zadnje pismo?“

„Shranil sem ga kakor svetinjo.“

„Nikar,“ je rekla resno, „strgaj! To bo sicer zate in zame velika sreča, če dobiva dete. A vsakdanje je vendar. Kaj naj napravim, če pride pismo Slavici v roko!“

„Pa te toliko skrbi ta Slavica,“ je rekel mož resno.

Ona pa je dehnla:

„Naj bom malce ljubosumna nanjo! Pusti mi!“ Resno je vprašala: „Le zakaj se ne možiš?“

„Tudi njen čas bo prišel,“ je odvrnil mirno mož.

Sladki nočni šumi so ju zapredli v mehko trudnost in v molk. Ko sta se zbudila iz tega breztelesja, je bila njihova

beseda bolj vsakdanja. Govorila sta o zdravniku, ki sta ga poprašala za svet, o počutkih telesa, o slabosti, ki spreleti telo, o mislih in dvomih, ki vstajajo, o sli, ki vzraste čudno za daljnim sadom, za vonjem drugega letnega časa, za bolečino in samopašnost, ki se vzame, da ne ve srce zanjo. Silno zaverovano je poslušala žena mirno možovo besedo, ki ji je razgrinjal fiziologijo rojstva iz knjige, kakor jo je bil kupil in je bila tisti čas za njo edina knjiga modrosti na svetu.

Tedaj sta se zavedela. Polnočna ura se je utrnila v enozvočni sopot korita sredi trga in zamolkli šum vodá pod bregom. Bel pramen luči je ležal iz Slavičinega okna čez trg in v kostanj pod oknom.

„Tudi Slavica še bedi,“ je rekla Helena.

„Vidim.“

Mož se je zravnal ob oknu in dejal: Nato je vprašal:

„Kaj pa je bilo z onim Rosandičem na Bledu?“

„Nič posebnega,“ je odvrnila žena mirno.

„In če bi tudi bilo,“ je mislil Poznik, „ti ne bi bila videla. Sladko dete! Tvoje edine misli in tvoj edini posel na jezeru je bil otoški zvon.“

„Rad bi ga poznal,“ je dejal na glas o Rosandiču, „zdi se mi, da Slavica ne misli nanj popolnoma ravnodušno.“

„Da se je zaljubila, misliš?“ se je prebudila Helena iz svoje sladke trudnosti.

„Pozabiti ga ne more,“ je dejal mož. Žena je živahno objela moža in ga začela poljubljati.

„Pa zakaj“ je vprašal mož skoraj osuplo.

„Srečna sem, srečna sem,“ je ponavljala kakor iz sebe. Solze so jo polile, v solzah se je smehljala in pravila:

„Tako vaju ljubim, oba, tebe in njo. In če bi moralo biti in bi morala umreti, saj bi vaju prosila, da se vzemita. A hudo je le, misliti vedno zopet, da bi bil z njo srečen in bo ona brez tebe nesrečna. Kako more biti, da te ne bi ljubila? Smrti si jo rešil, lepa je, polna zdravja in veselja, veselejša kot jaz, bolj vredna kot jaz, ki sem mračna, dolgočasna.“

„Moja si,“ je odvrnil mož, „tebe sem izbral in te bom imel do smrti.“

„Hvala,“ je šepnila.

„Pojdiva,“ je rekel in jo rahlo odtrgal od okna, od noči, ki je vanjo stopil mesec — — —

Sama v pekočih blazinah je bedela Slavica. Čelo si je bila ovila z mokro ruto. Shladila si je glavo, duše ni umirila, ki je šla svojo pot za daljnimi, nepozabnimi; ni umirila srca, ki se je hotelo odpri novi, nepoznani sreči in se je boječe skrivalo in zapiralo. Iz dalje je vabilo njene misli; bil je glas lepega človeka, ki je klical in božal:

„Lepa ste, gospodjice Slavica!“

„Žabji pildek na vodi, pravijo Kranjci, gospod južni brat.“

In se vadita v sabljanju.

„Dajte, udarite! Tako držim jaz.“

„Tako udarim jaz.“

„Poljubil Vas bom, gospodjice!“

„Le poskušajte, južni brat!“

„Menite, da se bojim?“

„Menite, da ne bom udarila?“

„Ne boste, ker ne smete.“

„Bom, ker nisem za igračo moškim.“

„Moja ljubica boste.“

„Fej!“

„Ste že!“

„Fej!“

„Poljub, pečat. Zdad si vzamem.“

„Vzemite to!“ — — —

Slavica plane kvišku. Prizor, ki ga je doživela v resnici in nato v mislih, jo je zabolal, da je kriknila. Zakrila je oči, da ne bi videla, kar se je bilo zgodilo. Lepi človek z žarečimi, strastnimi očmi je omahnil s krvavim čelom pod njeno sabljo in zajčkal:

„Gospodjice, šta ste učinili?“

Slavica se je ozrla proseče na sliko Bogorodice in začela moliti...

IV.

Povabljeni, ki so stopali v Koširjevo vežo, so se z nekako narejeno slovesnostjo pozdravljali in si segali v roke, kakor da so se sešli na Bog ve kakšno slavje. Prijalo jim je to vedenje, dasi so vsi občutili, da je zelo prisiljeno spričo prav domače slovesnosti. Mrak se je bil že zgostil, iz verande, kjer so Koširjevi pogrinjali za večerjo, so šumeli krožniki, kozarci, vilice in žlice. Iz kuhinje je prijetno dišalo po postevih, pečenkah in pecivu. Dekle, ki so hitele, so si šepetale in klicale besede, ki so jih čakajoči povabljeni le deloma razumeli. Pod okni pri verandi je bil učitelj Sivec že ob prvem mraku postavil nekaj domačih pevcev, ki mu jih je bil prepustil organist. S poštarjevim Albinom, ki se je že nekaj let pripravljaval za drugi izpit in živel z očetom sprt, sta bila spravila v verando pianino